

Motion till riksdagen 2013/14:U241

av **Mehmet Kaplan (MP)**

Sverige som aktör i fredsprocessen i Patani

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den öppet bör deklarerat att Sverige vill samarbeta med Thailand och Patanidiasporan i Sverige när det gäller en fredsprocess i Patani.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska regeringen agerar genom EU och FN när det gäller situationen i Patani, södra Thailand.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en redovisning av hur Sverige ämnar bistå parterna i konflikten att finna en rättvis och fredlig färdplan genom bl.a. finansiering av möten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svenskt bistånd kan användas för att stödja utvecklingen av ett starkare civilsamhälle i Patani genom samverkan med civilsamhället i Sverige.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör uppmana Thailand att respektera mänskliga rättigheter och upplösa undantagstillståndet i Patani samt återinföra straffrättsligt ansvar för polis och militär i södra Thailand.

Sverige som aktiv aktör i fredsprocessen i Patani

Inledningsvis vill vi hänvisa till motion 2009/10:U351 där dödstalet var uppskattat till cirka 3 500 personer. Motionens skrivningar om situationen äger i

Fel! Okänt namn på

dag tre år senare all tydlig relevans. Sedan motionen skrevs har dödstalen ökat ytterligare till dagens över 5 000 döda. Patani, som varit ett eget rike, tvångsannekterades till Thailand 1902 under den brittiska kolonialperioden. Patani har därför en egen etnisk grupp som än idag är i majoritet i södra Thailand. Idag är Pataniområdena de mest ekonomiskt eftersatta i Thailand och människorna lever under undantagstillstånd.

Folket i Patani har under lång period utsatts för grov diskriminering, laglöshet och förtryck av den thailändska staten, vilket gett upphov till en konflikt som på senare tid eskalerat till dödligt våld. På grund av det undantagstillstånd som råder i Patani så är polis och militär fria från straffrättsligt ansvar vilket komplicerat situationen oerhört. Tortyr, kidnappningar och mord förekommer utan att det går till domstol, vilket urholkar förtroendet för den thailändska staten bland folket i Patani.

Jag var personligen i Thailand i mars 2013 för att samla mer information om konflikten. Under resan i Thailand träffade jag representanter för den thailändska senaten och den thailändska militären i Bangkok. Utöver detta så åkte jag ner till konfliktregionen i Patani och träffade militär, polis, civilsamhällsrepresentanter, inhemska människorättsorganisationer, akademiker och representanter för motståndsrörelsen. I sällskapet fanns även representanter för en svensk fredsorganisation samt en svensk akademiker med expertkunskaper om konflikten i Patani. Vi lyckades under resan få tillgång till att träffa samtliga parter i konflikten.

Jag har i samband med resan fått indikationer på att Sverige kan spela en direkt och uppskattad roll i konflikten som opartisk medlare för att öppna fungerande kommunikationskanaler, vilket kan bidra till en deeskalering av konflikten. Det finns en respekt för Sverige som land i både Thailand och bland folket i Patani. I dagsläget finns inga väl fungerande formella kanaler för kommunikation mellan de olika sidorna, vilket försvårar möjligheten för överenskommelser.

Genom att initiera och vara värd för – till en början informella i möten – Sverige kan vi skynda på processen för en fredlig lösning och bidra till en deeskalering av konflikten.

Södra Thailand där Patani är beläget är ett av de mest populära resmålen för oss svenskar och föremål för en av de största tragedierna i modern svensk historia där över 500 svenska medborgare tragiskt miste sitt liv under tsunamin 2004.

Då Thailand även är en stor köpare av svenskt krigsmateriel i form av bland annat JAS-plan, så är detta ytterligare en anledning till att vi som land bör ta ett särskilt ansvar och bör ha ett särskilt intresse för att bidra till en aktiv och hållbar fredsprocess.

Sverige kan även bidra till att samla motståndsrörelsen och Patanis växande civilsamhälle för att stödja koordineringen av ett tydligare politiskt ledarskap i Patani genom att tillgodose representanternas behov av en trygg och säker plats för att föra viktiga samtal utanför konfliktområdet och förankra långsiktiga tankar för en fredlig uppbyggnad av Patani. På detta vis kan Sverige bidra till att stärka en fredsprocess.

Fel! Okänt namn på

Sverige kan även via svenskt bistånd bidra till att stärka det civila samhället i Patani samt bidra till en starkare organisationskultur.

Konflikten i Patani växte till ett militärt motstånd efter att fredliga initiativ och protester brutalt krossades av den thailändska staten på liknande sätt som i till exempel Syrien och nu senast i Egypten.

Thailand har dock visat på en stark vilja att mjuka ner sin linje på senare tid och öppna upp för samtal då konflikten visat sig vara väldigt kostsam, men också för att omvärldens intresse har ökat för vad regeringen gör i södra Thailand. Förtroendet från Patanis befolkning är dock svagt på grund av tidigare erfarenheter av förtryck och svek, men med hjälp av svensk medling så kan förtroende återuppbyggas. Genom att sätta internationell press på Thailand att genomföra viktiga policyreformer i riktning mot uppfyllande av mänskliga rättigheter så kan Sverige även bidra till att skapa ett ökat förtroende för en fredsprocess.

Sverige missade chansen att bidra till fredsprocessen i Aceh där över 15 000 personer dog i en konflikt som höll på mellan 1976–2005. Många exilledare från Aceh flyttade för övrigt till i Alby i Stockholm. Istället var det Finland som tog initiativ till att driva en fredsprocess som ledde till att den långtgående konflikten i Indonesien nådde en viktig överenskommelse och slutet på den väpnade konflikten. President Martti Ahtisaari belönades senare med Nobels fredspris för sitt arbete för internationellt fredsarbete.

Sverige har forskare och NGO:er som har stor kunskap om konflikten i Patani samt tillgång till en svensk patanidiaspora som fortfarande har ett starkt inflytande i Patani. Dessutom har Sverige mycket goda relationer till Thailand – vilket gör att Sverige har goda möjligheter att aktivt kunna spela en betydande och aktiv roll utöver att utöva inflytande via EU och FN.

Sålunda bör den svenska regeringen öppet deklarerat på vilket sätt Sverige ämnar samarbeta med parterna när det gäller konflikten i Patani.

Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Stockholm den 2 oktober 2013

Mehmet Kaplan (MP)